

Dňa 9. decembra 1965 si pracovníci Filozofického ústavu SAV, Sociologického ústavu SAV i celá naša kultúrna verejnosť pripomenuli 65 ročné životné jubileum akademika Andreja Siráckeho, riaditeľa Sociologického ústavu SAV.

Jeho intenzívna vedecká, kultúrna a pedagogická práca, už vyše 40 ročná, je u nás známa. Začína už v študentských rokoch, najmä počas vysokoškolského štúdia v Prahe. S jeho príspevkami (krátka próza, eseje, básne) sa možno stretnúť hneď v povojnových rokoch na stránkach pokrokových časopisov a denníkov. Charakterizuje ich najmä sociálna tematika, obdiv a nadšenie pre Sovietsky sväz, ktorý v tom čase začína budovať socializmus, i neskrývaný odpor ku klerikalizmu, nacionálnemu šovinizmu, tradicionalizmu a konzervativizmu. Pozornosť si zaslúžia najmä dve literárno-filozofické úvahy, ukažujúce smer ideového vývinu A. Siráckeho. Prvá úvaha vyšla v Pravde chudoľy (č. 21 zo dňa 17. 2. 1924) pod názvom *O proletárskom umení* a je venovaná kritike „moderného“ umenia. Druhá úvaha bola uverejnená v DAV-e (jar 1925) pod názvom *O takzvanom rozpore indivídua a spoločnosti*. Štúdia okrem iného predstavuje autora ako aktívneho člena „Voľného združenia študentov-socialistov zo Slovenska“ a spoluredaktora časopisu DAV, ktorý bol od zimy 1924 hlavnou tribúnou mladých socialistov.

Počiatky druhej svetovej vojny našli A. Siráckeho ako učiteľa (stredoškolského) v Petrovci (Juhoslávia), uprostred aktívnej, kultúrno-vzdelávacej práce, ktorá mu pre svoje pokrokové socialistické zameranie v období nástupu fašizmu priniesla veľa nepríjemných a nebezpečných situácií a nakoiec aj stratu miesta na škole. Počas vojny ho stretávame ako agilného člena redakcie časopisu Slovenská jednota v Budapšti. Aj tu, na stránkach časopisu

A. Sirácky nezaprel svoje pokrokové zmýšľanie i svoj odpor voči fašizmu.

Po oslobodení sa A. Sirácky vracia do svojho rodiska Petrovca a až do r. 1948, keď na pozvanie Povereníctva školstva prichádza na Slovensko, pôsobí ako riaditeľ tamojšieho gymnázia. Z jeho iniciatívy začal vychádzať časopis Hlas ľudu, zameraný na vzdelávanie slovenskej menšiny v Juhoslávii.

Od októbra 1948 začína A. Sirácky prednášať marxistickú filozofiu na Filozofickej fakulte v Bratislave. Súčasne zostáva celý rad významných funkcií: v rokoch 1952—53 ako dekan Filozofickej fakulty UK, v rokoch 1953—56 ako rektor Univerzity Komenského. V decembri 1955 je zvolený za predsedu Slovenskej akadémie vied a v tejto významnej funkcii ostáva až do r. 1963.

Po príchode na Slovensko začína jeho bohatá publicistická činnosť. Popri značnom počte článkov a štúdií uverejňuje rok po roku väčšie alebo menšie knižné diela. Ich náplň skrz-naskrz tvorí propagovanie marxizmu-leninizmu, rozvíjanie jeho problematiky. Z najznámejších možno uviesť: *Umierajúca civilizácia* (1946), *Kultúra a mravnosť* (1949), *Od kapitalizmu k socializmu* (1950), *Pôvod prvotných ideológií* (1952), *Klérofašistická ideológia ľudáctva* (1955).

V súčasnej dobe A. Sirácky pôsobí ako profesor sociológie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského a ako riaditeľ Sociologického ústavu SAV, založenie ktorého je v značnej miere aj jeho zásluhou. Životné jubileum ktoré si pripomíname, ho nachádza uprostred aktívnej vedeckej práce. Svedčí o tom rozsiahle monografické dielo *Sociológia*, ktoré vyjde na jeseň tohto roku. Do ďalších rokov tvorivej práce mu všetci prajeme veľa zdravia a úspechov.

Redakcia